

چهارشنبه 1 بهمن 1393 - 29 ربیع الاول 1436 - 21 ژانویه 2015

رحلت محدث کبیر شیعه «حاج شیخ عباس قمی»...

* 1 بهمن در گذر تاریخ

* رحلت محدث کبیر شیعه «حاج شیخ عباس قمی»
صاحب مفاتیح الجنان (1319 ش)

اشاره:

آیت‌الله حاج شیخ عباس قمی در سال 1256 ش (1294 ق) در شهر قم به دنیا آمد. در ابتدا از محضر آیت‌الله محمد ارباب قمی فیض برد و سپس در 21 سالگی راهی نجف اشرف گردید. وی در نجف از محضر فقیهان بزرگی همچون: علامه سید محمد کاظم یزدی،

میرزا محمد تقی شیرازی، شیخ الشریعه اصفهانی و سید حسن صدرکاظمی بهره برد و اجازات متعدد اجتهاد دریافت کرد. شیخ عباس قمی به علت علاقه بسیار به احادیث و اخبار، ملازم خاتم المحدثین، علامه میرزا حسین نوری گشت و بیشتر اوقات خود را در این مسیر صرف نمود و اجازه روایت نیز گرفت. وی به کمک حافظه قوی، تلاش پیگیر و علاقه وافر که به شناخت روایان و محدثان راستگو و نقل اخبار اهل بیت (ع) داشت به جمع‌آوری حدیث همت گماشت به طوری که در طی سالیان اقامت در نجف، از شاگردان طراز اول استاد خود بود. ایشان در حدود سال 1392 ش (1331 ق) ساکن مشهد شد و در آنجا به مدت بیست و دو سال، به تصنیف و تألیف و تدریس پرداخت. درس‌های اخلاق شیخ عباس قمی با استقبال کم نظیر طلاب و علمای شهر مواجه شد و نزدیک به هزار نفر در آن شرکت می‌کردند. ایشان پس از تأسیس حوزه علمیه قم، به دعوت آیت‌الله شیخ عبدالکریم حائری راهی این شهر شد و مدتی در آنجا اقامت نمود. در محضر پرفیض او، عالمان فرهیخته‌ای پرورش یافتند که حضرات آیات: سید حسین قمی، سید صدرالدین صدر،

سید عبدالله شیرازی، حیدرقلی سردار کابلی، سید محمد هادی میلانی، محمد علی اراکی، سید محمدرضا گلپایگانی، سید محمود طالقانی و حضرت امام خمینی از آن جمله‌اند. محدث قمی گذشته از تبحر و استادی در علوم مختلف اسلامی، در ادبیات عربی و فارسی نیز عالمی چیره دست بود و به شعر و شاعری علاقه بسیار داشت و گاه خود نیز شعر می‌سرود. مجموعه آثار او متجاوز از هشتاد اثر است که در علوم مختلف به نگارش درآمده‌اند. آثار و نگاشته‌های شیخ عباس قمی در این علوم نشان از روح تلاشگر و عظمت علمی وی دارد. کلمات لطیفه، علم الیقین، نفس‌المهموم، منازل الاخره ... از جمله سی کتاب تألیف شده ایشان می‌باشد. همچنین مفاتیح‌الجنان مهم‌ترین و معروفترین اثر آن عالم ربانی است. سرانجام وی در اواخر عمر راهی نجف شد تا اینکه در 1 بهمن 1319 ش (23 ذی‌حجه 1359 ق) در 63 سالگی رحلت کرد و در نجف اشرف در جوار قبر استاد خود، میرزای نوری مدفون گردید.

* آغاز درس «ولایت فقیه (توسط حضرت امام خمینی)»
در نجف اشرف (1348 ش)

اشاره:

اول بهمن 1348 ش، سرآغاز سلسله درس‌های زیربنایی «ولایت فقیه» یا «حکومت اسلامی» بود که حضرت امام خمینی (ره) همزمان با رهبری حرکت سرنوشت‌ساز بسیج نیروهای جوان و دانشگاهی و تشویق آنان به مطالعه و بررسی قوانین همه جانبه اسلام، در حالی که چند سالی از تبعیدشان در نجف اشرف می‌گذشت، در طی دوازده جلسه در مسجد شیخ انصاری ارائه نمودند. این بحث علمی نه تنها حوزه‌های علمیه و محافل علمی روحانیت را با بیانی مستدل و فقهی به اصل تفکیک ناپذیری دین و سیاست متوجه می‌نمود، بلکه محیط‌های دانشگاهی را نیز با نظام سیاسی اسلام به عنوان یک تئوری کامل و الهی برای حکومت اسلامی آشنا می‌کرد و روح خودکم‌بینی و خودباختگی را از این محافل آشنا با فرهنگ غرب می‌زدود. سخنان حضرت امام خمینی در این جلسات پس از مدتی تبدیل به کتابی با همین عنوان گردید و علی‌رغم ممنوعیت و تدابیر شدید ساواک ایران، به طرق گوناگون و مخفیانه به دست مبارزان داخل کشور می‌رسید. هر چند این کتاب در ابتدا جز در میان پیروان

امام خمینی بازتاب گسترده و مهمی نیافت اما پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شد.

* حمله مزدوران رژیم طاغوت
به دانشگاه تهران (1340 ش)

اشاره:

اولین اقدامی که پس از روی کارآمدن علی امینی به نخست وزیری، صورت گرفت، اعلام طرح اصلاحات ارضی و محدود کردن مالکیت بود. وی سعی داشت تا با انجام

یک سلسله نمایش‌ها و فریب کاری‌ها، ایران را مدتی از انفجار دور داشته و خود را به عنوان دلسوز مردم و علاقه‌مند به روحانیت مطرح سازد. امینی خود را خدمت‌گزار ملت مسلمان و همگام با روحانیت نشان می‌داد؛ برای جلب افکار عمومی به دیدن علما و مراجع قم رفت. وی در اول دی ماه 1340 (13 رجب 1381 ق) توانست به بیت امام خمینی(ره) نیز راه پیدا کند ولی با شنیدن مطالبی که امام در زمینه دیکتاتوری و دودمان پهلوی و سلطه آمریکا بیان نمود، از فریب روحانیت ناامید شد. از آن طرف، تصمیم دولت بر اجرای اصلاحات ارضی و تحدید مالکیت، در بین بعضی از طبقات از جمله مالکین، مورد حُسن ظن آنها واقع نشد و تدریجاً در اطراف آن سرو صدا بلند شد و با اتحاد برخی گروه‌ها علیه دولت، امینی از هر طرف مورد حمله قرار گرفت. در روز اول بهمن 1340، از طرف دانش‌آموزان، تظاهراتی صورت گرفت. دانشجویان دانشگاه نیز به حمایت از دانش‌آموزان، دست به تظاهرات زده و در نتیجه بین آنها و پلیس زد و خورد شدیدی در گرفت. در این حادثه در حدود 200 نفر پلیس و دانشجو زخمی شدند و به تأسیسات و آزمایشگاه‌های دانشگاه تهران صدمات زیادی وارد آمد. پس از این حادثه، به دستور دولت، دانشگاه تا اطلاع ثانوی که 74 روز طول کشید، تعطیل شد.

* ترور انقلابی «حسنعلی منصور» توسط «بخارائی» عضو هیئت مؤتلفه اسلامی (1343ش)
اشاره:

حسنعلی منصور فرزند علی منصور در

سال 1302 در تهران به دنیا آمد و پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه، به استخدام وزارت امور خارجه درآمد. وی طی سال‌های دهه 1320، مدارج ترقی را پیمود تا این که پس از ورود به مجلس شورای ملی و سنا در شهریور 1342 و تأسیس حزب ایران نوین، راه برای صدارت او باز شد. حسنعلی منصور از اسفند 42 تا بهمن 43 به مدت کمتر از یک سال نخست وزیر بود. تصویب کابینتولاسیون، افزایش قیمت بنزین و تبعید امام خمینی(ره) به عنوان نخستین گام اجرای روش او در اداره کشور محسوب می‌شد. در ساعت 10 صبح روز اول بهمن 1343 هنگامی که حسنعلی منصور با غرور تمام قصد پیاده شدن از اتومبیل در جلوی درب ورودی مجلس شورای ملی را داشت، هدف گلوله شهید محمد بخارایی از اعضای شاخه اجرایی هیئت مؤتلفه اسلامی قرار گرفت و چند روز بعد به هلاکت رسید. فتوای قتل منصور از جانب آیت‌الله سید محمد هادی میلانی در مشهد صادر شده بود. می‌گویند وقتی در دادگاه از محمد بخارایی سؤال می‌کنند که با دو گلوله اول منصور زنده نمی‌ماند ولی چرا سومین گلوله را به گلولی او شلیک کردی؟ آن جوان رشید در پاسخ گفت: حنجره‌ای که از آن به روحانیت اهانت شده، باید دریده شود.

* انحلال شورای سلطنت به دنبال استعفای رئیس آن در پاریس (1357 ش)
اشاره:

سید جلال الدین تهرانی رئیس شورای سلطنت، دو روز پس از خروج شاه از ایران به توصیه اعضای شورای سلطنت به ویژه شاپور بختیار، برای ملاقات و مذاکره با امام خمینی عازم پاریس شد. ولی پیام امام مبنی بر غیرقانونی بودن شورای سلطنت، این ملاقات را غیرممکن ساخت. همچنین امام، شرط ملاقات را استعفای کتبی با اعلام این نکته که شورای سلطنت غیرقانونی است، عنوان نمود. سیدجلال الدین تهرانی در این شرایط، در روز اول بهمن ماه 1357 استعفای خود را از ریاست و عضویت این شورا اعلام کرد و آن را غیرقانونی خواند. با استعفای تهرانی، عمر یک هفته‌ای این شورا به پایان رسید و به دنبال آن جمع کثیری از نمایندگان مجلس نیز استعفا نمودند.

* درگذشت موسیقی‌دان،

خطاط و ادیب معاصر استاد

«ابراهیم بوذری» (1365 ش)

اشاره:

استاد ابراهیم بوذری در سال 1274 ش در طالقان به دنیا آمد. وی پس از فراگرفتن علوم مرسوم زمان مانند ادبیات فارسی و عربی و فقه و اصول به مطالعه رشته قضا پرداخت و از محضر حضرات آیات میرزا خلیل کمره‌ای، سید ابوالقاسم کاشانی و علی شوشتری استفاده کرد. ایشان همچنین از آیت‌الله شوشتری اجازه در امور حسبه گرفت. استاد بوذری پس از مدتی وارد عرصه خوشنویسی گردید و مدتی بعد از استاد عماد طاهری استفاده برد و در محضر استاد عبدالحمید ملک کلامی مشهور به امیرالکتاب به شاگردی پرداخت. استاد بوذری علاوه بر سال‌ها تدریس خوشنویسی، جزء نخستین کسانی بود که بنیاد کلاس‌های آزاد و رایگان خوشنویسی را به وجود آورد و به کمک دیگر استادان، انجمن خوشنویسی ایران را پایه‌گذاری کرد. از استاد بوذری که دارای شیوه خاص خطی خود بود آثار کتابت گوناگونی به جای مانده که منتخب دیوان سعد سلمان، دیوان حافظ، ملخص مثنوی و کتیبه‌های آرامگاه شیخ سعدی و کتیبه دروازه قرآن شیراز از آن جمله‌اند. این هنرمند فرهیخته سرانجام در 91 سالگی بدرود حیات گفت.

* رحلت فقیه جلیل و عالم خدمتگزار آیت الله «مهدی حائری تهرانی» (1379 ش)

اشاره:

آیت الله شیخ مهدی فرزند شیخ عباس حائری تهرانی در سال 1304 ش (1344 ق) در بیت علم و فقاہت در کر بلا به دنیا آمد. وی در کودکی به همراه پدر راهی تهران شد و علی رغم رحلت پدر، در فراگیری علم و دانش، کوشش و تلاش فراوانی از خود نشان داد به طوری که به همراه علوم حوزوی، تحصیلات دانشگاهی را نیز ادامه داد. آیت الله حائری در 23 سالگی به حوزه علمیه قم رفت و پس از گذراندن سطوح عالی، دروس خارج فقه و اصول و فلسفه را در محضر حضرات آیات: سید حسین بروجردی، علامه طباطبائی، محمدعلی اراکی و حضرت امام خمینی فراگرفت تا به مدارج والای علمی دست یافت. ایشان همچنین پس از هفت سال اقامت در قم، راهی حوزه نجف شد و در شمار شاگردان استادان نامداری همچون: سید جمال الدین گلپایگانی، سید عبدالهادی شیرازی و سید ابوالقاسم خویی قرار گرفت.

آیت الله حائری تهرانی پس از اخذ اجازه اجتهاد از حضرات آیات سید عبدالهادی شیرازی و سید جمال الدین گلپایگانی و اجازه روایت از شیخ آقابزرگ تهرانی به قم بازگشت و به خدمات فراوان علمی و دینی پرداخت. وی در قم و سپس در تهران به ایجاد کتابخانه ها، مدارس، نوسازی اماکن مذهبی و عام المنفعه قدیمی و فراهم نمودن امکانات آموزشی و رفاهی برای طلاب همت ورزید و همزمان دروس دانشگاهی خویش را تا اخذ درجه دکتري در دانشکده الهیات دانشگاه تهران پیگیری کرد. از آیت الله حائری تهرانی آثار متعددی برجای مانده که تقریرات درس فلسفه علامه طباطبائی، سیر قرآن و تفسیر، روش تبلیغات اسلامی و پندهای معصومین از آن جمله اند. سرانجام آن عالم خدمتگزار پس از 75 سال زندگی پربرت در اول بهمن ماه 1379 ش برابر با 24 شوال 1422 ق در تهران چشم از جهان فروبست و در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد.

* در گذشت دکتر محمد قریب بنیانگذار طب نوین اطفال در ایران و از بنیانگذاران بیمارستان مرکز طبی کودکان (1353 ش)

اشاره:

درچنین روزی در سال 1353 هجری شمسی دکتر محمد قریب یکی از برجسته ترین پزشکان ایرانی چشم از جهان فروبست. او را پدر طب کودکان ایران نام نهاده اند. وی در سال 1288 هـ. ش تحصیلات خود را در دانشکده پزشکی پاریس به پایان رساند و به عنوان استاد کرسی بیماری های کودکان و ریاست بخش کودکان انتخاب شد. اودر سال 1317 برای همیشه به ایران آمد. در سال 1349 بیمارستان مرکز طبی کودکان را تأسیس کرد. از آثار او می توان به کتاب بیماری کودکان و کتاب مسائل و مشکلات طب نام برد. وی در سال 1353 هـ. ش درگذشت.

* دکتر رزم آرا وزیر بهداری و بهزیستی طی یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد در گذشته این وزارتخانه سوء استفاده های کلانی در امور درمانی کشور صورت گرفته است (1357 ش)

* بختیار در یک پیام تلویزیونی گفت: در صورتی که امام به تهران بیایند موضع نخست وزیری را رها نمی کنم (1357 ش)

* در ساعت 10، آیت الله گلپایگانی، ضمن تشکیل کلاس درس در مسجد اعظم قم، نسبت به حوادث پیش آمده (فاجعه 19 دی) از مقامات دولتی این شهر به شدت انتقاد کرد (1356 ش)

* 29 ربیع الاول در گذر تاریخ

* شکست «لطفعلی خان زند» از «آقامحمدخان قاجار» (1209 ق)

اشاره:

پس از مرگ (کریم خان زند) بین امرای او اختلاف افتاد تا این که در سال 1203 ق، پادشاهی، به لطفعلی خان زند رسید. در 1204 آقا محمد خان قاجار قصد تسخیر شیراز، پایتخت زندیه را نمود. در این میان لطفعلی خان فرار کرد و بعدها بار دیگر به آن شهر بازگشت. در 1206 آقامحمدخان خود، به دفع لطفعلی خان آمد که وی به کرمان گریخت. پس از سقوط شهر توسط آقامحمدخان، خان زند به بم رفت و بر اثر خیانت یکی از هوادارانش، به دست آقامحمدخان قاجار گرفتار شد. دو چشم خان زند توسط دستان خان قاجار از حدقه بیرون آورده شد و پس از شکنجه های وحشتناک، او را در 1209 ق در تهران به قتل رساندند. قبر وی در امامزاده زید تهران واقع است.

* تولد «میرسید محمد بقاء» شاعر و خوشنویس (1331 ق)

اشاره:

میرسید محمد بقاء از شاعران و خوشنویسان نامدار قرن چهاردهم هجری بدرود حیات گفت. وی در ذیحجه سال 1257 هجری

متولد شد و پس از کسب کمالات معنوی در شعر و هنر خوشنویسی استعداد و نبوغ هنری خود را آشکار ساخت. میرسیدمحمد در اشعار خود به بقاء تخلص می کرد و در خوشنویسی به اشرف الکتاب؛ و شرف المعالی شهره بود. از جمله آثار این هنرمند خطاط می توان به دیوان اشعار و کتاب هاشمیه اشاره کرد.

* درگذشت عالم و فقیه وارسته آیت الله «سیدمحمد فیروزآبادی» (1345 ق)

اشاره:

سید محمد یزدی فیروزآبادی نجفی، عالم و عابد، فاضل و فقیه، مجتهد امامی و از شاگردان آخوند خراسانی و سید محمد کاظم یزدی به شمار می رود. وی مرجع تقلید جمعی از شیعیان بود. سرانجام این عالم ربانی در شب آخر ربیع الاول سال 1345 ق در سامرا وفات یافت و جنازه‌ی شریفش به نجف اشرف منتقل شد. جامع الکلیم فی حکم اللباس المشکوک از اوست.

* تأسیس دارالتقريب

بین المذاهب الاسلامیه

در قاهره (1366 ق)

اشاره:

در چنین روزی در سال 1366ه ق دار التقريب بین المذاهب الاسلامیه در قاهره مصر تأسیس شد. این مؤسسه در جهت تقرب و نزدیکی مذاهب اسلامی و به همت

حضرت آیت الله بروجردی و شیخ محمد شلتوت گام به عرصه فعالیت نهاد. البته پیشتر افرادی چون سید جمال الدین اسد آبادی مشهور به افغانی و شیخ محمد عبده، شیخ محمد حسین کاشف الغطاء و شیخ عبد المجید سلیم، و شیخ محمد تقی قمی در این حوزه به تبادل نظر و اندیشه پرداخته بودند. پس از تأسیس «دار التقريب بین المذاهب الاسلامیه» مجله «رسالة الاسلام» منتشر شد. در این مجله مقالات علمی ارزشمندی از مذاهب مختلف چاپ می شد. تالیف و تحقیق در حوزه آراء مذاهب اسلامی در مسایل مختلف فقهی و تدوین مجموعه قواعد فقهی جدید از دیگر فعالیت های این مجموعه علمی است.

* درگذشت فقیه بزرگوار

آیت الله حاج آقا حسین شاهرودی (1410 ق)

اشاره:

آیت الله حاج آقا حسین موسوی شاهرودی در سال ۱۳۱۵ قمری در یکی از روستاهای شاهرود به نام ابرسج به دنیا آمد. وی پس از مدتی عازم نجف شد و در کنار بارگاه ملکوتی حضرت علی (ع) سال ها از محضر حاج سید ابو الحسن اصفهانی، آقا ضیاء الدین عراقی، حاج سید محمود شاهرودی و

حاج سید ابوالقاسم خوئی استفاده کرد و تقریرات فقه و اصول دو استاد متأخر خود را نوشت. آیت الله حاج آقا حسین شاهرودی پس از نیل به درجه اجتهاد به ایران مراجعت کرد و در شهر مقدس مشهد رحل اقامت افکند. وی فردی مهربان و مردمی بود و برای افراد، احترام خاصی قائل می شد. زهد ایشان زبانزد خاص و عام بود و با همه توان و امکاناتی که برای ایشان مهیا شده بود، ولی هیچ تغییری در زندگی وی پیدا نشد و تا آخر عمر در خانه ای قدیمی و به دور از هرگونه تجمل گرایی زندگی کرد. آیت الله حاج آقا حسین شاهرودی شخصیتی مبارز بود و علاوه بر محکومیت رژیم پهلوی از مردم جهت شرکت در محافل و تظاهرات دعوت

می نمود. ایشان علاقه بسیاری به مرحوم امام خمینی داشت و مخالفت با مرحوم امام را از هیچ کسی نمی پذیرفت و معتقد بود، امام احیاگر اسلام و انقلاب اسلامی هدیه ای از طرف پروردگار به ملت ایران است. آیت الله

حاج آقا حسین شاهرودی سرانجام در روز ۲۹ ربیع الاول سال ۱۴۱۰ قمری برابر با

هشتم آبان ۱۳۶۸ شمسی در مشهد درگذشت و پس از یک تشییع باشکوه در دارالسیاده حرم مطهر

امام رضا (ع) به خاک سپرده شد. آیت الله حاج سید محمد موسوی شاهرودی از علما و مدرسین برجسته درس خارج مشهد، فرزند ایشان و واعظ و خطیب شهیر، مرحوم

حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ احمد کافی، داماد ایشان می باشد.

* 21 ژانویه در گذر تاریخ

* اعدام «لویی شانزدهم» پادشاه فرانسه در جریان انقلاب این کشور (1793م)

* مرگ «ولادیمیر لنین» پایه گذار اتحاد جماهیر شوروی سابق (1924م)

* به آب انداختن اولین زیردریایی هسته ای جهان

در آمریکا (1954م)